

PREDICTIVE FACTORS OF CONDOM USE BEHAVIOR AMONG THAI ADOLESCENTS

SUPAWADI WAYUHUERD 4537289 NRNS/D

Ph.D. (NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: KOBKUL PHANCHAROENWORAKUL, Ph.D., NITTAYA SINSUKSAI, Ph.D., THAVATCHAI VORAPONGSATHORN, Ph.D., KAY C. AVANT, Ph.D.

ABSTRACT

At present, the prevalence of premarital sexual activity among Thai adolescents is increasing, and most of them have unsafe sex behaviors. Thai adolescents are at great risk for STDs/HIV infections, unintended pregnancies, and abortions, partly due to the failure to use condoms during sex. The purpose of this cross-sectional descriptive study was to examine factors influencing condom use behavior among Thai adolescents using Ajzen and Fishbein's theory of planned behavior (TPB). Theoretical relationships among attitudes, subjective norms, perceived behavioral control, intention, and condom use behavior were examined by using a path analysis of the causal model. The sample of both genders consisted of 607 students in vocational schools in Bangkok. Multi-stage random sampling was employed to identify the subjects. A set of self-report questionnaires composed of attitudes, subjective norms, perceived behavioral control, intentions, condom use behavior, and demographic and background information, were completed by the subjects. Statistical analyses for descriptive and path analyses were done by using SPSS and LISREL 8.52 programs.

The proposed model showed a good fit with the empirical data (chi-square (χ^2) = 2.27, df = 6, p = 0.894, GFI = 0.99, AGFI = 0.99, RMSEA = 0.00), and explained 34.4 percent of variance in condom use behavior. The results indicated that intention and perceived behavioral control (PBC) had a significant positive direct effect on condom use behavior ($\beta = 0.35$, $p < .001$, and $\beta = 0.32$, $p < .001$). Attitudes, subjective norms and PBC had a significant positive indirect effect on condom use behavior via intention ($\beta = 0.08$, $p < .01$; $\beta = 0.08$, $p < .01$; $\beta = 0.07$, $p < .05$, respectively). Behavioral beliefs, normative beliefs and control beliefs were the exogenous variables which had a significant positive indirect effect on behavior via intention ($\beta = 0.06$, $p < .01$; $\beta = 0.06$, $p < .01$; $\beta = 0.33$, $p < .001$, respectively).

The results revealed that the TPB provided an empirical explanation of condom use behavior among Thai adolescents. The finding has provided a better understanding on condom use behavior and added to the knowledge base for developing appropriate condom use programs, protective strategies, and preventive programs. To maximize consistent condom use among adolescents, health care providers, multidisciplinary teams and policy makers should initiate intervention programs in order to enhance awareness of individual's intention and greater self control regarding condom use among adolescents.

KEY WORDS: ADOLESCENTS / CONDOM USE BEHAVIOR / THEORY OF PLANNED BEHAVIOR

201 pages

ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของวัยรุ่นไทย

PREDICTIVE FACTORS OF CONDOM USE BEHAVIOR AMONG THAI ADOLESCENTS

ศุภาวดี วายุเหือด 4537289 NRNS/D

ปร.ด. (การพยาบาล)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล, Ph.D., นิตยา สิ้นสุกใส, Ph.D.,
ธวัชชัย วรพงษ์ธร, Ph.D., KAY C. AVANT, Ph.D.

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันอุบัติการณ์การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นไทยสูงขึ้น พบว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย ทำให้เกิดภาวะเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์และเอชไอวี การตั้งครกไม่พึงประสงค์ และการทำแท้ง ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการไม่ใช้ถุงยางอนามัยหรือการใช้ไม่สม่ำเสมอ การศึกษาเชิงบรรยายครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลทำนายพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของวัยรุ่นไทย โดยใช้ทฤษฎีการแสดงผลพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็นและฟิชบายน์ (Ajzen & Fishbein) ในการวิเคราะห์อิทธิพลหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร ทศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเอง ความตั้งใจ และพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชายและหญิง โรงเรียนอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 607 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือการวิจัยได้แก่ชุดแบบสอบถามตอบด้วยตนเองประกอบด้วย แบบวัดทศนคติ แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเอง แบบวัดความตั้งใจ แบบวัดพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย และแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุ (Path Analysis) ด้วยโปรแกรม SPSS และ LISREL

ผลการศึกษาพบว่าโมเดลที่เสนอมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square = 2.27, df = 6, p = 0.894, GFI = 0.99, AGFI = 0.99, RMSEA = 0.00) โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในวัยรุ่นไทยได้ร้อยละ 33.4 สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงทางบวกต่อพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ความตั้งใจ และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเอง ($\beta = 0.35, p < .001$ และ $\beta = 0.32, p < .001$) ทศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเอง มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย โดยผ่านความตั้งใจ ($\beta = 0.08, p < .01$; $\beta = 0.08, p < .01$; $\beta = 0.07, p < .05$ ตามลำดับ) ส่วนตัวแปรภายนอกได้แก่ความเชื่อในพฤติกรรม ความเชื่อตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อในการควบคุมตนเอง มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย ผ่านความตั้งใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.06, p < .01$; $\beta = 0.06, p < .01$; $\beta = 0.33, p < .001$ ตามลำดับ)

ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า ทฤษฎีการแสดงผลพฤติกรรมตามแผน สามารถอธิบายพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในวัยรุ่นไทยได้ กล่าวคือการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเองและความตั้งใจ เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการใช้ถุงยางอนามัย ผลการศึกษาทำให้สามารถเข้าใจพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในวัยรุ่นไทยได้ดีขึ้น และเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการพัฒนากลยุทธ์ การส่งเสริมพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย เพื่อเป็นแนวทางสำหรับบุคลากรในทีมสุขภาพ และผู้กำหนดนโยบายในการพัฒนาโปรแกรม เพื่อเพิ่มความตระหนักรู้เกี่ยวกับความตั้งใจ และการควบคุมตนเองในการใช้ถุงยางอนามัยของวัยรุ่นไทยต่อไป